No. 1708 Zaterdag 23 September 1916. 33ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

Hinderpalen bij het ONDERWIJS

De eerste hiervan is: het verschil in maatschappelijk leven.

Zoolang de Inlandsche en Chineesche omgeving zich in zoo menig opzicht blijft onderscheiden van de Europeesche, zullen Inlander en Chinees zich in hun dagelijksch leven niet inleven in de Westersche cultuur.

Dit hangt echter af van het gebruik maken van de hulpmiddelen, waarvan de Westerling zich in dat dagelijksch leven bedient, en daar dit zoo is, behoeft men er niet aan te twijfelen, of zeer snel zal dit verschil worden weggenomen.

Er blijft nog te bespreken de laatste en niet de minste hinderpaal: de taal.

Het is wel eigenaardig, dat dit zulk een groote moeilijkheid is, want over het algemeen zou het de meest natuurlijke zaak van de wereld zijn, wanneer de minderheid taalkundig geheel werd opgenomen in de meerderheid. Het aantal Europeanen en Chineezen is betrekkelijk gering in vergelijking met de Inlanders. Wat beteekenen een paar honderd duizend Chineezen misschien 100.000 Europeanen tegenover 35 millioen inboorlingen? Met de Chineezen is dit trouwens reeds geschied en zij spreken ook in het dagelijksch leven de landstaal. Er doet zich echter nog een bezwaar voor, n.l. dat er onder de Inlanders geen ééneid in taal is.

Dit bezwaar wordt echter tegemoet gekomen, doordat er één Oostersche taal is, die overal doordringt en die de gemeenschappelijke taal is geworden voor de vele millioenen tusschen Voor-Indië en Australië. Dat is de Maleische taal en wanneer men het daarheen wilde leiden, zou het betrekkelijk weinig moeite kosten om het Maleisch tot de algemeene omgangstaal in den Archipel te maken. Deze taal zou dus de gemeenschappelijke taal ook bij het onderwijs kunnen worden.

Evenwel schijnt het Maleisch niet bestemd om zich buiten den Archipel over de wereld te verspreiden, terwijl er ook bezwaren schijnen te zijn om meer wetenschappelijke zaken in die taal neer te schrijven. Het schijnt een Westersche taal te moeten zijn, die eenheid moet brengen tusschen het Westen en het Oosten of liever gezegd, die de kloof, welke er tusschen beide gaapt, moet overbruggen. Want dit wensch ik nog wel even aan te stippen, dat naar mijn meening een volkomen gelijkmaking niet mogelijk en ook niet wenschelijk is. En het Westen èn het Oosten hebben hun deugden, en het karakterverschil tusschen de bewoners dier deelen van den aardbodem maakt, dat ze zich niet voor beide te zamen aanpassen. Laat de menschen blijven, die ze zijn. Laat ieder zijn eigendommelijkheid, zijn persoonlijkheid bewaren. De Oosterling moge Westersche beschaving in zich opnemen, hij blijve niettemin Oosterling. De Europeaan moge iets goeds uit het Oosten overnemen, hij blijve Westerling.

Maar overbrenging moet plaats hebben. Het toenemend wereldverkeer, het meer op den voorgrond tredend streven naar verbroedering der menschheid, een streven, waaraan deze groote wereldoorlog een machtigen stoot vooruit zal geven, maakt het onmogelijk, dat een volk in een positie zal kunnen leven, waarin het zich afsluit van het overige der wereld.

Uit den aard der zaak zal in den Archipel het Nederlandsch het gemeenschappelijk voertuig moeten zijn bij het uitdrukken der gedachten.

Er zijn er, die meenen, dat dit niet zal kunnen maar dat het Engelsch daarvoor in de plaats moet komen. Ik zou wel willen vragen: Waarom?

Belet het in Europa een samengaan der verschillende natiën, dat ze geen Engelsch spreken? Verkeeren ze niet evengoed met elkander? Waarom zouden de talrijke bewoners van Indië niet evengoed met het Nederlandsch terecht kunnen, als wij dat doen?

Op het oogenblik is het althans de groote zaak, dat Nederlanders en Indiërs dezelfde taal machtig zijn.

Het streven het Nederlandsch tot het voertuig te maken, vindt in Indië geen tegenkanting. Integendeel er wordt gevraagd en dat met nadruk om onderwijs in onze taal. De Nederlandsche taal wordt dus aan de Inlanders niet opgedrongen, zooals Napoleon ons het Fransch wilde opdringen en de Pruisen nu nog het Duitsch willen opdringen aan de Poolsche bevolking van Posen.

Dit is voor ons een zeer gunstig verschijnsel en daarvan moeten we gebruik maken. Doen we dit niet, zou het treurig conservatisme hier belemmerend werken, dan zullen we de nadeelige gevolgen hebben te aanvaarden. Reeds nu is het voorgekomen, dat Chineezen, die moeite ondervonden hun kinderen Hollandsch te leeren, Engelsche onderwijzers namen. Dat moeten we verhoeden.

Nu kan men vragen: Kan het Nederlandsch het eigendom der Inlanders worden?

Velen zijn geneigd dit ontkennend te beantwoorden, maar naar mijn meening ten onrechte. Ik erken ten volle, dat men het Nederlandsch zooals wij dat kennen, niet in al zijn schoonheid tot omgangstaal kan maken, maar dit is geen bezwaar. Ook in Nederland zelf is dat niet het geval. We moeten in dat opzicht niet kleingeestig zijn en te veel vragen. Vooral moeten we bedenken, dat het na eeuwen onderwijs nog niet is gelukt om in ons vaderland zelf verkeerde spreektaal onmogelijk te maken.

In Indië zijn we nog maar kort aan het onderwijzen der Ned. taal en nu kan men reeds opmerken, dat deze meer en meer en zelfs zeer snel doordringt in alle lagen der maatschappij. Dit geeft hoop voor de toekomst.

Waar ik tot nog toe bepleit heb de noodzakelijkheid om tot samensmelting te komen, moet nu de vraag worden gedaan, of het oogenblik voor die samensmelting reeds gekomen is.

En dan moet ik zeggen: Neen, dat oogenblik is er nog niet. De uiterlijke Westersche beschaving, zooals die zich voordoet, in verkeer, woning-huisraad, hygiëne, geneeskunst, irrigatie, taal enz. moet nog meer in Indië zijn doorgedrongen, voor we de samensmelting van het onderwijs geheel doorvoeren. Doen we het nu, dan kan dat niet anders dan door het peil van het Europeesch onderwijs belangrijk te verlagen. Daardoor zullen we groote schade doen aan de Europeesche maatschappij in Indië, die toch de kern moet vormen, in beschavingsopzicht, van de toekomstige Indische maatschappij.

Hiermede heeft men helaas in de laatste jaren bij het nemen van maatregelen te weinig rekening gehouden en zoodoende de illusie gewekt, dat die samensmelting reeds nu werkelijkheid kan worden.

We zijn nog maar in den tijd van voorbereiding, maar zoo, dat we ons bewust moeten zijn, waarheen de weg leidt, dien we hebben ingeslagen. Bij de maatregelen, die we nemen, hebben we in het oog te houden, dat de samensmelting van het onderwijs einddoel moet zijn.

Het is daarom van groot belang dat we met vasten tred voorwaarts gaan, dat we dus de middelen om het doel te bereiken goed overdenken.

En dan wil het mij voorkomen, dat de volgende zaken bovenal aandacht verdienen.

1o. Al zal het ons nooit lukken om het Nederlandsch geheel tot een moedertaal voor de Inlanders te maken, moeten we toch met de „moeder" rekening houden.

We mogen niet blind zijn voor de kracht, die er voor een volk uitgaat van de vrouw in het algemeen, van de moeder in het bijzonder. Ontwikkelde vrouwen dulden geen onontwikkelde maatschappij.

Is het mogelijk gebleken, dat de man zich dikwijls tevreden stelt met een onontwikkelde levensgezellin, zelfs wanneer hij zelf ontwikkeld is, het omgekeerde is vrijwel onmogelijk.

Een ontwikkelde man en een onontwikkelde vrouw kunnen in goed huwelijk samenleven, het omgekeerde zal niet gaan. Wat meer zegt: Een ontwikkelde vrouw wijst den onontwikkelden man af.

Wie de ontwikkeling der vrouw met kracht bevordert, werkt hard aan de ontwikkeling der geheele maatschappij.

Bovendien — en betoog hoeft dit niet — de ontwikkelde moeder verheft de maatschappij der naaste toekomst;

2o. goed gereglementeerd voorbereidend onderwijs, opdat er niet, zooals nu, nog een zekere verwarring ontstaat tusschen dit voorbereidend en het lager onderwijs. Nu loopen ze nog veel te veel dooreen;

3o. de opleiding tot onderwijzer (Inlandsch) moet geheel op het onderwijs geven in de Hollandsche taal worden gericht en er moeten veel meer kweekscholen voor Inlandsche onderwijzers worden opgericht;

4o. de positie van den Inlandschen onderwijzer moet worden verbeterd. Het aanzien van het onderwijs hangt af van het aanzien waarin de onderwijzer staat. Wordt de laatste gering geschat, dan zijn alle woorden van waardeering over zijn hooge roeping en over het belang van zijn werk, ook niets meer dan woorden;

5o. ook op de Inlandsche scholen der 2e klasse moet het Nederlandsch worden ingevoerd;

6o. in de dessa's moet primitief onderwijs gegeven worden, ten einde de volksmassa eenigszins op te heffen uit den analphabetischen toestand, waarin ze nog verkeert;

7o. voor zooveel het mogelijk is late men Inlanders en Chineezen toe op de Europeesche scholen.

Voor zooveel het mogelijk is, want men mag nimmer het peil dier scholen verlagen. Daartoe is het gebiedend noodzakelijk, dat geen leerlingen worden toegelaten, die het Hollandsch niet spreken, nagenoeg als een Hollander. Dit zal een aansporing zijn om tot dit standpunt te komen.

Van lieverlede zal het aantal Chineesche en Inlandsche gezinnen waaruit zulke kinderen voortkomen toenemen.

8o. het m. u. l. o. worde goed ingericht, maar ook hier wake men er voor, dat de Europeaan niet worde benadeeld ten bate van den Inlander.

Verlaagt men het peil van het onderwijs voor Europeanen dan zet men het geheel achteruit. Niet het onderwijs voor Europeanen moet den Inlander naderen, maar het onderwijs voor Inlanders moet den Europeaan trachten nabij te komen.

9o. de gelegenheid om vakonderwijs en hooger onderwijs te ontvangen, moet op ruime schaal geopend worden;

10o. zij, die een opleiding hebben ontvangen, moeten daarvan de vruchten kunnen plukken. Zij moeten in rechten gelijk staan aan Europeanen die dezelfde opleiding hebben gehad.

Het mag niet voorkomen, dat men blijkbaar geen raad weet met een Inlander, die zijn doel heeft bereikt. Het mag dus niet voorkomen dat een Inlandsch student, die met het Groot-Ambtenaarsdiploma van de Leidsche Hoogeschool komt moet getuigen, dat zijn studie vergeefsch was, omdat men hem niet benoemde in een betrekking, waarop zijn diploma hem recht geeft.

Praeadvies Borel.

Samensmelting van het onderwijs ten behoeve van alle bevolkingsgroepen is m. i. in beginsel wel wenschelijk, maar, in de tegenwoordige tijdsomstandigheden, practisch nog niet mogelijk.

Ik ben niet voldoende op de hoogte van het onderwijs aan Inlanders om dit onderwerp in détails ten opzichte van Inlanders te behandelen en laat dit dus aan heeren onderwijzers en kenners van den Inlander over.

Over 't algemeen zal echter wel voor Inlanders ook gelden, hetgeen voor Chineezen, die ik wèl meen te kennen, geldt:

Indien samensmelting van het onderwijs beoogd wordt, zoo dienen ook vóór Chineezen, Inlanders en alle andere landaarden, de vruchten van dat onderwijs dezelfde te zijn als dat voor Europeanen, d. w. z. alle betrekkingen, ambten, enz., die Europeesche scholieren zich kunnen verwerven door hun uit dat onderwijs opgedane kennis, dienen ook voor Chineesche, Inlandsche e. a. scholieren open te staan. Samensmelting van onderwijs zonder gelijke verkrijgbaarheid van vruchten daarvan lijkt mij absurd toe.

Deze kwestie raakt alzoo een diepere: De gelijkheid van rechten voor alle rassen in N.-I. de verdwijning voor goed van het idee: overheerschers en overheerschten, de verdwijning van de politieke en parlementaire onmondigheid van Indië, en daardoor vanzelf ook de verdwijning van het bureaucratische despotisme, dat ik als de grootste belemmering van Indië's vooruitgang beschouw.

De Chineezen — ik laat de Inlanders er buiten die wel door kenners van den Inlander besproken zullen worden — zullen eerst iets aan de samensmelting van het onderwijs hebben, indien zij niet langer, met den bespottelijken naam „Vreemde Oosterlingen" aangeduid, in alle opzichten gelijke rechten, naast gelijke verplichtingen als de Europeanen hebben en, met de Nederlandsche taal, ook volkomen Nederlandsche burgerrechten verkrijgen.

In verreweg de meeste Chineesche gezinnen wordt nog uitsluitend Chineesch of nog meer Maleisch gesproken, zoodat dit vanzelf toelating van Chineesche kinderen op Europeesche lagere scholen onmogelijk maakt dan wel belemmert. Zoolang de Chineesche moeders nog Maleisch spreken, zal dit zoo blijven. Het is dus zaak voor de toekomst te zorgen door vooral ook scholen voor Chineesche meisjes te openen, en ook voorbereidend lagere scholen voor Chineesche kinderen.

Het Nederlandsch zal echter m. i. niet in Chineesche gezinnen algemeen worden gesproken, zoolang de Chinees als „Vreemde Oosterling" en als „Heiden" wordt beschouwd, en zoolang die de taal niet alle rechten, die Europeanen genieten, met zich medebrengt. Eene samensmelting van onderwijs kan nooit bestaan, zoolang op de scholen Chineezen en Inlanders als een ander soort menschen, wat rechten aangaat, beschouwd worden dan Europeanen.

Voor zoover Inlandsche en Chineesche kinderen aan de eischen voldoen, die voor Europeanen gesteld worden, behooren zij m. i. nu reeds op de Nederlandsche lagere school te worden toegelaten. Alzoo ik ben voor en adviseer tot: De openstelling van alle openbare scholen voor ieder, die aan de eischen voldoet, zonder onderscheid van ras". Vanzelf is dit reeds een stap tot de samensmelting. Hoe méér het besef doordringt bij den Chinees, dat zijn kinderen, door het Nederlandsche onderwijs, ook de vruchten van dat onderwijs gelijkelijk met de Europeesche scholieren zullen kunnen plukken, en van af het oogenblik, dat hij gelijke rechten zal hebben als de Europeanen, zal hij er naar streven, zijn kinderen aan de eischen te laten voldoen, die de toelating tot de openbare scholen stelt.

Thans is dat nog niet zoo. De Chinees is „Vreemde Oosterling" en heeft minder rechten, en daarom is, gelijk met die rechten, de Nederlandsche taal hem vreemd.

Alzoo: Ik acht samensmelting van onderwijs onmogelijk zonder samensmelting van rechten en verplichtingen van alle bevolkingsgroepen tot één en dezelfde burgers. Zijn zij hiertoe nog niet rijp, zoo dienen zij, door voorbereidend onderwijs, hiervoor rijp gemaakt te worden, echter vooral niet als „overheerschten" of „Vreemde Oosterlingen."

Door Z. H. den Paus afgekeurde strijdmiddelen.

De oorlog is thans opnieuw aan het opvlammen met een kracht, die het geweld van de twee geweldadigste oorlogsjaren, welke de wereld ooit zag, nog schijnt te willen overtreffen. En terwijl de uiterste worsteling in vlammen en bloed is aangegaan om de eind-beslissing, drijft de hartstocht, de soldaten-vernielzucht tot buitensporigheden, waarin vergiftige gassen, het afmaken van gevangenen, aanslagen op open steden, het dooden van vrouwen en kinderen, sluipmoorden en het teugelloos toegeven aan alle slechte instincten van het Kaïnbloed als iets rechtmatigs en zelfs als iets heldhaftigs worden voorgesteld.

Wij citeeren uit de officiëele legerberichten, dat de „kathedraal van Verdun herhaaldelijk werd beschoten", dat „gloeiende gas uitstortingen" op Fransche soldaten werden gericht, dat „bommen op de open stad Lunéville" werden geworpen en dus vergeldingsmaatregelen genomen zullen worden.

Het is niets ongewoons, dingen te vernemen, als onlangs door den Oostenrijkschen Aartshertog Eugenius, bij de ontvangst van journalisten werden gezegd: „dat bij de gevechten in de loopgraven het mes, de scherp geslepen schop en de aan een korte gaspijp bevestigde knods met ijzeren punten gebruikt worden, in plaats van sabel of bajonet, en dat naar de knods veel navraag is." Maar verbijsterend is de officiëele mededeeling in een Russisch legerbericht: „Gedurende den aanval op het dorp Vertinti ontvingen de Duitschers onze troepen met brandbare vloeistoffen. Bij wijze van vergelding werden nu alle Duitschers na de inneming van het dorp aan de bajonet geregen."

Eenigen tijd geleden berichtte de Oostenrijksche Generale staf: „In het Ikwabrongebied beschoot de vijand met artillerie een onzer veldhospitalen, niettegenstaande de kenteekens duidelijk waren aangebracht. Mocht dit feit, in strijd met het volkenrecht, zich herhalen, dan zullen we het geschut richten op het tot dusverre door ons gespaarde klooster Nowo Poczajef."

Op denzelfden datum verklaarde het Fransche legerbestuur: „Duitsche vliegtuigen hebben gisteren verscheidene bommen geworpen op de open stad Lure; 11 menschen zijn gedood, 3 gewond, allen, op 1 militair na, vrouwen en kinderen. Er is akte van genomen met het oog op vergeldingsmaatregelen."

En tegelijkertijd publiceert het Wolff-bureau het officiëel verslag over den aanslag op de open stad Karlsruhe, — van Fransche zijde eveneens als vergeldingsmaatregel bedoeld — waar 117 noncombattanten het leven door Fransche bommen verloren.

Dat door de strijdende legers dergelijke afschuwelijkheden, onder miskenning van alle elementaire volken-

rechten en oorlogswetten, worden bedreven, is voor degenen, die het **recht**, ook in oorlogstijd, willen gehandhaafd zien, geen reden om er stilzwijgend in te berusten. Met name de katholieke dagbladpers mag niet aflaten, weerklank te geven aan de krachtige pauselijke veroordeeling van alle gruwelen, in strijd met goddelijke wetten en het oorlogsrecht bedreven.

Niet enkel in de bekende consistoriale toespraak keurde Z. H. Paus Benedictus XV, de eenige Souverein, die openlijk de menschheid durft op te roepen tegen haar eigen ontaarding, deze rechtsschennissen af, — ook in brieven aan zijn mede-Bisschoppen — laatstelijk nog aan den Ordinarius van Treviso — legde hij een plechtig protest in tegen gruwelen, als hierboven in officiëele berichten worden medegedeeld en tegen vergeldingsmaatregelen, daar zijdelings verdedigd.

Aan Mgr. den Bisschop van Rimini schreef, ruim een jaar geleden, Z. Em. Kardinaal Gasparri namens Z. H. den Paus, „dat de tegenwoordige rampzalige oorlog gevoerd moest worden overeenkomstig de internationale wetten en in overeenstemming met de beginselen der menschelijkheid, en dat dienvolgens open en onverdedigde steden, gewijde kerkgebouwen, enz. zouden worden geëerbiedigd."

Niet enkel verstikkende gassen, het spuiten met brandende vloeistoffen, het aan de bajonet rijgen van weerlooze gewonden of gevangenen, het in den grond boren van booten met vrouwen en kinderen aan boord, het beschieten van open steden uit Zeppelins of vliegtuigen enz., maar **alle** onmenschelijke gruwelen, van welke zijde en door wie zij ook worden bedreven of uitgelokt, verdienen het meest ernstige protest van het geweten der menschheid!

Indien de oorlogvoerenden niet eerloos willen verzinken in hun eigen driften en de verbeestelijking van den oorlog, — dat zij dan eindelijk luisteren naar de stem, die vermanend uit Rome tot hen heeft geklonken!

Wanneer zal de oorlog eindigen?

De *Daily Express* heeft verschillende lieden, die met den toestand op de hoogte kunnen zijn, gevraagd, wanneer de oorlog waarschijnlijk uit zal zijn en publiceert hunne meeningen:

Een „Amerikaansche groep financiers" schreef:

Volgens Morgan's opvatting is de kans op een spoedig einde wel goed, maar niet zeker; de Duitsch-Amerikaansche bankiers daarentegen voorspellen allen nadrukkelijk, dat de volkomen ineenstorting van Duitschland aanstaande is. Zij hebben van hunne bankrelaties te Berlijn bericht ontvangen, dat deze de Duitsche regeering reeds hebben medegedeeld, dat zij geen geld meer konden voorschieten en dat binnen drie maanden een algeheele financiëele catastrophe in Duitschland te wachten is.

Dan volgt een militaire meening:

Het gaat niet om het groote offensief, zeide een hooggeplaatst militair. Op 31 December 1915 wisten wij, dat er op iedere meter front tegenover ons vijf Duitschers stonden. Op 28 Maart van dit jaar stonden er nog maar drie, in plaats van vijf. Verdun had hun tot op dat oogenblik 350,000 man gekost.

Wij zullen hen blijven vernietigen, tot er nog maar één man per meter front over is en dan zal de echte groote aanval komen. In Mei van het volgend jaar zal er ergens op den weg naar Berlijn wat heel vreemd werk op te knappen vallen.

Een Marine-commandant zegt:

De zeeslag bij Jutland was een loopend gevecht. Het was niet een strijd op leven en dood met de Duitsche vloot. Onze tegenstanders spaarden zich voor een volgende gelegenheid en onze marine gelooft, dat er vóór het einde van den oorlog nog een dag komen zal, waarop de Duitsche vloot uit haar havens zal komen en tot het laatste schip en den laatsten man met de onze zal strijden.

Wij zullen nog een winter van patrouillewerk door te maken hebben daar kunt ge zeker van zijn.

Een munitie-fabrikant verklaarde:

Ik was in eene fabriek in het Birmingham-district, waar een bizonder wapen wordt gemaakt, een der uitvindingen uit dezen oorlog. De uitvinder zal na den oorlog een schatrijk man zijn.

In Mei van het volgende jaar zullen wij iets zien, maar het einde van den oorlog zal niet vóór den zomer of den herfst van 1917 komen.

Bij den chef der artillerie-afdeeling krijgt men eerst een juiste opvatting omtrent wat er voorvalt. Als men den vermoedelijken duur van den oorlog berekent, moet men niet alleen rekening houden met den stoot door België heen, maar ook met het bombardement der vestingen aan den Rijn.

De Duitschers hebben verklaard, dat het Rijndal een even zekere verdediging vormt tegen een inval in Duitschland als het Engelsche kanaal voor de Britsche eilanden is. Maar wij maken reeds de kanonnen voor den inval in Duitschland.

Ten slotte de meening van een vlieger:

Ik kom juist uit Schotland terug, waar ik met een onzer nieuwe aeroplaans gevlogen heb. Het zijn prachtstukken. Wij zijn nog bezig met het probeeren van een nieuwe type. Wacht maar tot die in Frankrijk komen. Dan zullen wij „de goederen in Duitschland afleveren" waar wij maar willen.

Spoedig? vroeg ik.

Neen, het zal nog wel een poosje duren, maar zij zullen meehelpen bij den eindstrijd.

De rector van de Berlijnsche universiteit, prof. v. Wilamonitz, heeft met de prof. v. Gierke, Kahl, Meyer, Schaefer, Seeberg en Wagner een oproep verspreid, opwekkend tot „durchhalten".

In deze oproep wordt volgens het „Hbl." o. a. gezegd:

De verwachting van een spoedigen vrede leeft in breede kringen. Wij waren sedert eeuwen een vredesvolk...... Ook sedert wij strijden, hebben we geen andere gedachte gehad, dan dat we strijden om een eerlijken vrede. Wij hebben het zwaard niet ter hand genomen om te veroveren; nu wij het moesten trekken, willen, kunnen en mogen wij het niet in de scheede steken, zonder een vrede te hebben verzekerd, dien ook de vijanden gedwongen zijn te houden. Die vrede is echter niet te verkrijgen zonder vermeerdering van onze macht, uitbreiding van het terrein waar onze wil over vrede en oorlog beslist. Daartoe zijn zeker waarborgen noodig „reale Garantiën". Daarover is bij alle Duitschers slechts een meening. Onze tegenstanders zijn nog niet bereid ons zulke waarborgen toe te staan...... Zij zijn niet bereid tot den vrede; dus kunnen ook wij niet van vrede spreken...... Onze vijanden rekenen op den nood, waarin zij ons door afsluiting kunnen brengen. Zouden wij om de kleine ontberingen, die ons het heden oplegt, onze toekomst in gevaar kunnen brengen? Zouden we dat kunnen doen, hoewel we over winnaars zijn? Wij verdienen niet een volk te heeten en een rijk te hebben, als dat zoo ware. Dus willen we volhouden, onversaagd en onwrikbaar, volhouden en zegevieren, omdat — willen wij ons zelf opgeven — wij in het geheel niet anders kunnen...... De oorlog heeft bewezen, dat wij een eensgezind volk zijn, dat dit hier en buiten de grenzen vaak betwijfeld is, herinnert zich eenieder. Zoo moeten ook de twijfelingen aan de noodzakelijkheid van verder strijden en overwinnen, die ons volk besluipen en zijn ziel verzwakken, de vijanden echter dreigen te versterken, als storende nevels verdwijnen voor den zonneglans van onzen wil naar beslissende overwinning en het geloof aan deze zegepraal.

In de pers wordt echter steeds duidelijker strijd gevoerd tusschen de verschillende opvattingen over het oorlogsdoel. Het schijnt, dat de uitersten wel wat gematigder worden.

Zelfs de vrijconservatief, v. Zedlitz, geeft aan de „Wirtschaftsverbände" den raad, hun vroeger opgestelde oorlogsbedoelingen met het oog op de tegenwoordige oorlogssituatie te herzien.

Maar anderen vinden dit een verderflijken raad.

Uit Kopenhagen wordt aan de „Times" gemeld, dat, volgens „National Tidende," prins Wedel, de voorzitter van het Duitsche Nationale Comité, onlangs te Kopenhagen is aangekomen, op weg naar Stockholm. De Duitsche gezant was aan het station en men verneemt, dat Wendel op den terugweg van Stockholm een poos te Kopenhagen vertoeven zal.

Een vredesgezant?

Kanon en pantser.

Als een reeds vasstaand feit in dezen oorlog kan men aannemen, dat de centralen de snelle verovering van forten en vestingen, zoowel in het Oosten, Westen als Zuiden te danken hebben aan hun zware mobiele artillerie, waartegen de bestaande dekkingen van pantser en beton niet bestand waren. Het duidelijkst is dit het laatst nog gebleken bij het offensief der Oostenrijkers in Noord-Italië, waar Arsiero en Asiago met al de beschermende forten in ongelooflijk korten tijd genomen werden, niettegenstaande hier alle gelegenheid geweest was tot versterking; bovendien waren deze forten, door de natuurlijke gesteldheid, als onneembaar gedacht.

Geheel anders wordt het echter, wanneer Frankrijk, Rusland of Italië vestingen moeten bekampen, want dan ontbreekt de zoo hoog noodige artillerie. Het meest sprekend bewijs hiervoor levert Przemysl, dat door gebrek aan zware mobiele artillerie, z.g. krombaan geschut, eerst na een lang beleg en uitsluitend tengevolge van gebrek aan voedsel in handen der Russen gevallen is. Toch bestonden de pantseringen der forten van Przemysl, alhoewel afkomstig van de Skodafabrieken niet uit de zware soorten. Alleen met de zware zou Przemysl snel te nemen zijn geweest en niet met lichter materiaal en een reusachtige menschenmassa, zooals generaal Dimitrief ondervonden heeft, bij zijn met groote verliezen afgeslagen aanvallen in de eerste dagen van het beleg.

Geen wonder, dat met deze feiten voor oogen, de entente niets onbeproefd laat om een mobiele zware artillerie te krijgen, die gelijkwaardig is aan die van de tegenstanders.

Op dit gebied was Frankrijk bij het uitbreken van den oorlog wel het meest achterlijk. Dit land had in zijn organisatie zoo goed als geen zwaar mobiel geschut, men dacht aan het thans zoo bekende en terecht zeer geroemde 75 m.M. veldgeschut genoeg te hebben en alleen in de legerreserve bevonden zich de Rimailho houwitsers van het oude model 1890. Hiermede werden 1 à 2 granaten, die 43 K.G. wogen, per minuut verschoten, tot op een afstand van 6500 Meter.

Reeds lang vóór den oorlog waren er echter in Frankrijk ook stemmen opgegaan voor mobiel krombaan geschut en waren er zelfs proeven genomen in 1905 en 1913 met 10,5 c.M. snelvuur kanonnen en 22 c.M. mortieren, maar tot invoering was het niet gekomen. De majoor Maladun had n.l. een plaat geconstrueerd, die op den kop der projectielen van de 75 m.M.-veldkanonnen geschroefd werd, waardoor deze een grooteren luchtweerstand hadden te overwinnen en met grootere elevatie moesten worden verschoten. Op deze wijze waren deze vuurmonden ook als krombaan-geschut, waarbij de projectielen steil invallen, en grooter mijnwerking hebben, te gebruiken, en meende men het geschut, dat Duitschland en Oostenrijk had, te kunnen missen.

De oorlog heeft het anders aangetoond en met bewonderenswaardige kracht is men met behulp van de fabrieken van Schneider en Cie. in Le Creusot overgegaan tot den aanmaak van zware vuurmonden, die thans op het front zijn. Volgens de berichten in technische en andere bladen heeft Frankrijk thans een lichten veldhouwitser van 10.5 c.M., die niet zwaarder is dan het veldgeschut en 4 tot 6 granaten van 16 K.G. per minuut verschieten kan, tot op 6100 M. Men heeft ook een langeren vuurmond van 10,5 c.M., die dezelfde projectielen, maar met een snelheid van 12 tot 14 schoten per minuut, tot op 11,800 M. kan schieten.

Verder heeft men zware veldhouwitsers ingevoerd, bekend is een 12 c.M. kanon, dat 6 à 8 schoten per minuut doet en het projectiel, dat 21 K.G. weegt, tot op 6700 Meter slingert. Een houwitser van 15 c.M. lang, 12 maal het kaliber, die granaten van 40 K.G. tot 7800 M. verschiet en een van 21 c.M. lang 13 maal het kaliber, en voorzien van randgordels, waarmede men 2 granaten van 98 K.G. per minuut tot op 8600 M. kan schieten.

Hiermede was Frankrijk nog lang niet, waar het wezen moest, wat ten duidelijkste weer blijkt uit een vergelijking met Duitschland, welk land voor zijn leger reeds in 1904 over soortgelijk geschut beschikte. Vandaar dan ook, dat men voort is gegaan met proeven te nemen met het gevolg, dat aan het front thans gebruikt worden mortieren van 24 c.M. lang 12 kaliber waarmede projectielen van 140 KG. tot op 6400 Meter geschoten worden en mortieren van 28 cM. ook lang 12 kaliber met projectielen van 275 KG. die tot 8300 M. ver geslingerd worden.

Zulk een mortier van 28 cM. wordt vervoerd in vier deelen en weegt geheel in een gezet 12,222 KG.

Als zwaarste veldgeschut hebben de Franschen een houwitser van 37 cM., waarvan de granaten die 500 kilogram wegen tot op 9,000 M. geschoten worden. Volgens de berichten in de Entente-pers en neutrale bladen zouden zij thans ook een houwitser hebben van 38 cM. De Duitsche bladen willen deze geruchten niet tegenspreken maar schrijven, dat zij tot nu toe, op geen enkel punt van het front iets van deze natuurlijk zwaardere projectielen hebben kunnen ontdekken.

Rusland, dat eveneens over geen gelijkwaardige artillerie beschikte, heeft ook aan dezen technischen strijd moeten deelnemen. Hoever men daar op dit oogenblik is, valt niet met juistheid te zeggen. Met zekerheid weet men, dat dit rijk van Japan, dat als het ware in een groote wapenfabriek voor Rusland is omgeschapen een groot aantal houwitsers van 28 cM. heeft gekregen. De moeilijkheid bij de Russen bestaat echter in het gebrek aan voldoend technisch personeel, voor de bediening van het zware geschut. Met het oog hierop zijn dan ook tal van Belgen, Franschen en Engelschen naar het Oost-front gezonden, wier taak hoofdzakelijk is dienst te doen bij de zware artillerie.

Italië verkeerde bij het uitbreken van den oorlog in nog grooter moeilijkheden, omdat dit land niet zooals Frankrijk beschikte over eigen fabrieken, in staat zware vuurmonden te maken. Wat zij hadden, hebben zij voor dien hoofdzakelijk gekregen van Krupp. Zij waren toen wel in het bezit van mortieren van 30 cM., maar de verdere aanmaak, waaraan met groote kracht gewerkt is, levert vele bezwaren omdat alles van meet afaan moet worden opgezet.

Op gelijke hoogte met de centralen is de entente op het gebied der zware artillerie dus nog niet, want 42 cM. houwitsers, die projectielen van 850 KG. tot op 15 KM. slingeren zijn in hun legers nog onbekenden.

Dit geldt ook voor den Oostenrijkschen mortier van 30,5 cM. dien de Duitschers ook gebruiken waarvan de projectielen 380 KG. wegen, dus ruim 100 KG. zwaarder dan bij de Franschen.

Het pantser, waarop voor den oorlog als een veilig dekkingsmiddel berekeningen werden gemaakt, is van de forten verdwenen en het kanon van de entente reikt niet zoo ver als van de centralen. Twee belangrijke factoren, die op het verloop van den oorlog van grooten invloed zijn geweest en nog zijn. De eigenlijke strijd, die geheel op technisch terrein moet worden uitgevochten, ver achter de fronten in de fabrieken is nog lang niet ten einde. Toch is hij van het hoogste belang, want op het Westfront is het, volgens onze overtuiging alleen de zware artillerie die door de enorme mijnwerking der projectielen in staat is na het pantser ook bij overvloedig munitie gebruik de open stellingen te verwoesten. Het voortdurend afknabbelen van het front bij Verdun, niettegenstaande den dapperen tegenstand der Franschen, is dan ook uitsluitend te wijten aan het zwaardere en verder reikende krombaan geschut der Duitschers.

Hoe het er in Duitschland uit ziet.

Een onderdaan van een onzijdigen staat, aldus lezen wij in de N. R. Crt., geen Nederlander echter, die in de gelegenheid is geweest in dezen oorlogstijd in Duitschland veel rond te kijken en die ons beschreven wordt „als fijn opmerker en zeer bezadigd man," maar „wiens nuchter verstand met groote bezadigdheid beschouwt," heeft in gesprekken met een kennis van hem de indrukken en ervaringen, die hij in Duitschland had opgedaan, meegedeeld. Het volgende ontleenen wij daaraan:

„De oorlogsmoeheid, de z.g. Kriegsunlust, drukt als een niet meer af te wenden last op het geheele volk. Deze moeheid heeft in de laatste maanden, zelfs weken, zulke proporties aangenomen, dat men tegen deze loomheid en afmatting niet meer op kan. Van vrijwillig dienstnemen is in het laatste halve jaar al geen sprake, dat bestaat niet meer, en degenen, die naar het front moeten, trachten er zich op alle manieren aan te onttrekken. De weerzin is tot een verstikkenden last gegroeid, die alles ontwoekert, door geen „Sieg" meer te keeren.

De psychische toestand wordt nog verergerd door de groote verbittering, die er onder het volk begint te heerschen. Algemeen is de overtuiging gevestigd, dat de regeering het gunstige oogenblik tot het sluiten van een voordeeligen vrede, in 't voorjaar van 1915, heeft laten voorbijgaan. Steeds sterker gedreven door hebzucht, door overwinningsroes zou het juiste oogenblik verloren zijn gegaan, zonder hoop, het weer terug te kunnen winnen. Deze meening is zoo algemeen verspreid, dat de steeds groeiende verbittering tegen de regeering reeds uit dien hoofde verklaarbaar is. De eene wild-reactionaire maatregel volgde er op den anderen. Relletjes komen elk oogenblik voor, waarbij er bloedig op ingeslagen wordt. Vooral na de veroordeeling van Liebknecht waren zij aan de orde van den dag. Het volk was razend over die veroordeeling. Als protest hiertegen heeft o.a. de geheele arbeidersgroep, in dienst van de Elektricitäts-A(ktien)-G(esellschaft), een dag gestaakt. Den volgenden dag zijn 2000 leden opgelicht en...... naar het front gestuurd. Dit sturen naar het front is een maatregel welke op allen toegepast wordt die de regeering onwelgevallig zijn; het heeft als voorbehoed- en strafmiddel ontzaglijke proporties aangenomen. Men is zoo oorlogsmoede, dat de strijd betrekkelijk heel weinig meer interesseert, men praat er niet meer over. Het eenige thema in alle gesprekken is nu al maanden lang: de voeding. Het is buiten twijfel, dat er in Duitschland hongersnood heerscht. De systematische ondervoeding is zóó groot, dat zelfs het beste kaartensysteem daar niets aan kan veranderen. Het weinige wordt nu gelijkelijk verdeeld, maar dat is en blijft te weinig. De overwinning die Pruisen met dit rijkssysteem behaald heeft, heeft de reeds bestaande verbittering der Beieren tegen hen nog vergroot. Huns inziens heeft Pruisen indertijd geen behoorlijke voorzorgen genomen, heeft het de agrariërs niet aangedurfd, heeft het de eigen bevolking daaraan opgeofferd, en nu moeten de andere staten, die met hunne levensmiddelen-voorziening veel economischer te werk waren gegaan, in het tekort voorzien. Het is daarbij een groote, steeds heftiger wordende grief, dat de Beiersche regimenten overal heen gestuurd worden, waar met zekerheid de grootste verliezen verwacht moesten worden. Dit geheele thema trouwens zal zeker na den oorlog geducht onder handen genomen worden. Er is, volgens Duitsche meening, door het legerbestuur met groot overleg gebruik gemaakt van alle legerdeelen waar „ongewenschte" elementen in waren, tot het verrichten van het doodelijkste werk. Men meent dat de Polen, de kath. regimenten, de Elzassers en de regimenten waar de meeste sociaal-democraten in voorkwamen, met overleg opgeofferd werden. Nu is onder de Beieren de verbittering over het h.i. met voorbedachten rade opofferen van juist het Beiersche leger, 't welk schrikbarende verliezen geleden heeft, zeer groot.

Men ziet er een gewilde verzwakking van Beieren zelf in, juist omdat in dezen oorlog aan den dag kwam, dat Beieren feitelijk een veel grootere politieke en economische macht in den Duitschen Bond beteekende, dan het zichzelf bewust was.

De eerste duizend vol.

Sinds Duitschland op 18 Februari 1915 den duikboot-oorlog aankondigde, zijn er door de Duitsch-Oostenrijksche duikbootvloot 1000 schepen in den grond geboord. Daarvan waren in totaal 620 Engelsche. Van deze 620 schepen behoorden er 269 tot de handels- en 51 tot de oorlogsvloot, nl. 6 kruisers, 16 hulpkruisers of transport- of proviandschepen, 5 torpedobooten, 2 kanonneerbooten, (Egyptische), 4 mijnvegers, 1 torpedoverniele r, 1 lichtschip, 1 duikbootjager, 2 mijnleggers, 1 adviesjacht en 8 wachtschepen.

Van de 569 handelsvaartuigen waren 358 stoomschepen, 19 zeilschepen, 127 stoomtreilers, 54 andere visschersvaartuigen en 1 motorboot.

Frankrijk verloor 74 schepen. Daarvan waren 43 stoom- en 13 zeilschepen. Onder de stoomschepen was een Tunesisch. Verder 3 treilers en 15 schepen van de oorlogsvloot, nl 3 transportschepen, 3 onderzeeërs, 2 kruisers, 5 hulpkruisers, 2 torpedobooten en 1 torpedojager.

Een der getorpedeerde Fransche schepen, de Portugal, deed dienst als Russisch Roode-Kruisschip.

Van Rusland werden in den grond geboord 41 schepen, waarvan 14 stoom- en 15 zeilschepen, 12 schepen behoorden tot de oorlogsvloot, nl. 2 mijnleggers, 2 torpedobooten, 4 transportschepen, 3 kanonneerbooten en 1 hospitaalschip, de Periode.

Italië heeft vooral de laatste maanden veel schepen verloren. In het geheel waren het er 69, teweten 34 stoomschepen, 23 zeilschepen en 1 motorschoener, benevens 12 schepen van de oorlogsvloot; 3 kruisers, 2 hulpkruisers of transportschepen, 2 torpedobooten, 1 torpedojager en 4 duikbooten.

België verloor 7 stoomschepen, 2 treilers, 1 vischsloep en 1 lichter, samen 11 schepen.

Zooals steeds blijft Noorwegen van de onzijdigen bovenaan, wat de verliezen betreft. Het zag 80 schepen verloren gaan, nl. 51 stoomschepen, 29 zeilschepen, 2 motorschoeners en een lichter. Zweden neemt de tweede plaats niet meer in, maar Denemarken, dat 22 schepen verloor, nl. 17 stoom- en 5 zeilschepen. Zweden komt nu in de derde plaats met 20 schepen, 15 stoom- en 5 zeilschepen. Van Griekenland werden in den grond geboord 7, van Spanje 8, van Portugal 1 schoener, Japan moest ook 5 stoomschepen verliezen.

Waren van Nederland tot dusver 3 schepen getroffen, (Katwijk, Medea, Artemis, waarvan het laatste schip behouden bleef) in de laatste maanden zijn daar 7 bijgekomen. In den

grond geboord werden de Tubantia, Palembang en de Berkelstroom, terwijl de Eemdijk en Rijndijk en de schoener Elzina Helena konden worden binnengesleept. Van onze visschersvloot ging de stoomlogger Geertruida verloren. Van Amerika ging een stoomschip verloren, (5 anderen getroffen schepen bleven behouden). Brazilië moest ook een stoomschip verliezen, de Rio Banca.

Zoo liggen dan 1000 schepen in anderhalf jaar tijd op den bodem der zee. 't Werk van tientallen jaren, vervaardigd door tienduizenden arbeiders, ingenieurs, teekenaars en klinkers. En de schepen geladen met kostbare zaken of met niet minder kostbare levensmiddelen.

Wanneer zal aan dezen strijd met zijn vreeselijke vernielzucht een einde komen?

De strijd om den hoogen grond.

In de „Daily Mail" beschrijft de oorlogscorrespondent Beach Thomas eenige incidenten in de laatste gevechten aan het Britsche front bij Pozières:

„Thans kijken onze soldaten neer op de lange hellingen die naar Bapaume leidt, van de hoogte af, die de inzet was bij den langen strijd en tenslotte schitterend genomen werd.

Maar niemand zal dat schouwspel ooit weder zoo waarnemen als de mannen, die het eerst des nachts al strijdend de vroegere Duitsche loopgraven binnendrongen. Vlak voor zich zagen zij de Duitsche artillerie in actie.

Zij zagen de vlammen uit de monden van tien-tallen batterijen tegelijk slaan. Zij zagen het veldgeschut op een halve mijl afstands rechtstreeks op hen vuren. En tenslotte zagen zij de artilleristen hals over kop met donderend geweld hun ne stukken wegvoeren over den heuvelrug vluchtend voor het Engelsche vuur.

Ik geloof niet, dat er gedurende den geheelen oorlog een zoo vreemd schouwspel te zien is geweest. De nacht was hel verlicht, de tusschenpoozen van duisternis niet medegerekend, door de barstende granaten en de signalen en Virey-fakkels.

Ik heb op verschillende plaatsen drie officieren gesproken die ongewond uit dit gevecht zijn gekomen en alle drie waren ieder minstens een half dozijn keer omvergeworpen en half door de neervallende aard massa's begraven geweest. Een van hen was door de ontploffing van een projectiel opgelicht en in een trechter gesmakt, vlak naast dien welke dat projectiel zelf maakte. Hij maakt het desondanks best, ofschoon hij van Vrijdag tot Maandag zonder een oogenblik slaap doorgevochten heeft. Een groot deel van dien tijd liep hij in het open veld rond, om zijne manschappen in te lichten en te verzorgen en al dien tijd stond hij bloot aan gevaren en schokkende ervaringen, erg genoeg om een Homerischen held te ontzenuwen.

Op een bepaald oogenblik bood een troep van ongeveer 400 Duitschers, die voorwaarts gezonden waren om een tegenaanval te doen, aan, zich over te geven. Zij kwamen in goede orde aan met handen in de hoogte, tot zij vlak bij onze loopgraaf waren gekomen en zij plotseling door panischen schrik bevangen werden en naar alle kanten wegvluchtten.

Nog voor zij hunne eigene loop graven weder bereikt hadden, opende het Duitsche veldgeschut flank vuur met schrapnels op hen. Ook de Engelsche schrapnels begonnen toen hun werk te doen, benevens een dozijn machinegeweren. Van die vierhonderd man bleven nog slechts een paar gewonden over, die er in slaagden dekking te zoeken in een terreinschuur. Dit waren de eenige overlevenden.

De voorbeelden van zelfopofferenden moet onzer officieren zijn ontelbaar. Hier is een voorbeeld. Wij deden een aanval. De vijand schoot een ontelbare massa heldere lichten boven onze manschappen, die dus scherp tegen den achtergrond uitkwamen. Desondanks trokken zij voort tot zij bij de Duitsche draadversperringen kwamen, waarin reeds een paar doorgangen gemaakt waren.

Onze officieren stonden met den rug voor de niet doorsneden versperringen om de mannen naar links en rechts te wijzen waar zij heen moesten en daar het lawaai te sterk was dan dat men hunne stem zou kunnen hooren, gebruikten zij hunne fluitjes wat bijna met eene uitnoodiging voor de Duitschers om op hen te schieten, gelijk staat.

De mannen hebben allen groote bewondering voor de Duitsche artillerie. Gedurende het geheele gevecht wierp deze niet één maar verschillende vuurgordijnen over het terrein dat de Engelsche troepen moesten oversteken.

Op een bepaald oogenblik liepen de berichten-overbrengers, die evenals de brancardiers door het legerbestuur zeer geprezen worden daar echter dwars doorheen. Als een van hen viel dan nam een ander het bericht van hem over, zoodat het tot welken prijs dan ook werd overgebracht.

DE OORLOG.

Van Spanje hooren we niets meer.

Van Griekenland vernemen we, dat het een ultimatum gestuurd heeft aan Duitschland en Bulgarije, die de Grieksche haven Kavala bezet hebben en de Grieksche bezetting daarvan gevangen houdt. Zoo de Teutonen niet onmiddellijk de vrijheid hergeven aan deze soldaten, zal Griekenland den oorlog verklaren aan Duitschland en Bulgarije. Tot dusverre onzijdig, met een zeer welwillende houding tegenover de Entente, zal Griekenland dan openlijk meedoen met de vijanden van Duitschland.

Dat alles wijst wel op het algeheel overwicht van de Verbondenen over den Balkan. Bulgarije zal spijt genoeg hebben zoo heel alleen te zijn te midden van vijandige buren, die het hem erg lastig maken. De Serviërs gedragen zich buitengewoon dapper en smaken het genoegen hun eigen grond weer vrij te vechten.

Verdun is geridderd door alle Verbonden Mogendheden. Die schijnen de zaak daar als afgehandeld te beschouwen nu de Duitschers gestadig terugtrekken. Aan weerszijden van de Somme is verbazend gevochten deze week. Geweldig versterkte punten werden op de Duitschers veroverd en op vele plaatsen vele vorderingen gemaakt.

In Rusland begint men al last te krijgen van het slechte najaarsweer. Hier en daar ligt de sneeuw een paar voet dik, er is veel regen en mist. Ook aan het Westerfront wordt hierover geklaagd.

De wintercampagne zal spoedig beginnen. Al zal er niet meer, zooals in den winter van 1914, een algemeene stilstand in de groote beweging komen, dat de overwining in de gure maanden bevochten zou kunnen worden, gelooven we toch niet. En dan is het einde van den oorlog nog verre.

Berichten uit de Kolonie.

Zilveren Jubilé.

Vrijdag a. s. 29 September viert de Eerw. Zuster MARIA MARCA haar zilveren professiefeest.

Zuster MARCA is een welbekende onder de klantjes van *Montecristo*, waar zij reeds 23 jaren de arme verdwaasden verpleegt.

Daar hoeft nu verder geen woord meer bij; een ieder zal ten volle beseffen, dat Zuster MARCA een verdienstenvol en zeer opofferend leven heeft geleid, zeer tot welzijn harer arme medemenschen en tot meerdere eer van God.

Van ganscher harte wenschen wij de vroolijke, wakkere Zuster, die zoo goed orde weet te houden onder hare woelige zieken, geluk met haar zilveren feest en hopen, dat wij haar nog lang behouden mogen.

Of zij haar gouden kroontje halen zal, weten we niet, daarom kronen we haar maar uit voorzorg met zilver. De eeuwige kroon is voor haar weggelegd bij God.

Mejuffr. ANNA MARIA NEISEN werd geboren te Hees in 1865, trad 10 Mei 1889 in het klooster te Breda er legde daar 29 Sept. 1891 hare H. Geloften af. Anderhalf jaar later vertrok zij naar Curaçao en kwam hier 11 Juli 1893 aan.

Ten Afscheid.

De Zeereerw. Frater Superior heeft bij zijn vertrek goed kunnen merken, hoe algemeen geacht hij hier was. Niet slechts de Paters en Fraters waren aan boord gekomen om ZEW. uitgeleide te doen, maar ook zeer vele leeken, voorname ingezetenen en hooge ambtenaren, ja zelfs de Hoogedelgestrenge Heer Gouverneur en Adjudant.

Toen de boot afvoer, stond de schooljeugd langs de haven opgesteld; de jongens waren op de *Werf*, de meisjes langs den *Waterkant*. Het was een gewuif zonder eind.

Dat scheiden deed pijn.

Vaarwel en tot Wederziens!

O. G.

Met de *Prins der Nederlanden* is Zaterdag ll. hier aangekomen Dr. N. WATERMAN, Hoofd van den Openbaren Gezondheidsdienst in de Kolonie Curaçao.

Wij heeten ZHEG. hartelijk welkom.

Wat Dr. DEN HOUTER tot dusverre gedaan heeft, was niets anders dan een voorloopig onderzoek instellen. Door de komst van Dr. WATERMAN en diens Amanuensis de Heer C. HOLSTEIN, wordt Dr. DEN HOUTER in staat gesteld zijn ideeën te verwerkelijken en een begin te maken met de verbeteringen op sanitair gebied.

Onze Kolonie is thans een Openbaren Gezondheidsdienst rijk met drie nieuwe Hollandsche Eerste krachten, waarvan wij de beste resultaten kunnen hopen.

Dr. WATERMAN heeft bereids in gezelschap van Dr. DEN HOUTER het Militair Hospitaal, het St. Elizabeths-Gasthuis, het Krankzinnigengesticht en het Leprozengesticht bezocht.

Zijn eerste indruk zal wel zijn, dat in de Tropen alles zoo heel anders is dan in Holland.

ZHEG. zij er van verzekerd, dat algemeen met belangstelling de door hem te nemen maatregelen worden te gemoet gezien, overal zal hij de meest mogelijke medewerking ondervinden.

Wij verlangen allen, zonder een enkele uitzondering, dat Curaçao op Sanitair gebied bovenaan sta en een goeden naam geniete in het Buitenland.

Garnizoen.

Nauwelijks zijn een achttal Curaçaosche jongens naar Nederland vertrokken om de Hollanders een handje te helpen in de Oost, of er komen 16 flinke Hollandsche soldaten voor in de plaats naar de West. Zaterdag ll. zijn ze met de *Prins der Nederlanden* hier aangekomen.

Ze troffen het bizonder, want Woensdag was het feest in 't fort. Er werd op het Rif een wedstrijd gehouden en prijsgeschoten. Een zevental kwamen met bloemen in den geweerloop van het terrein terug. Ze liepen voor de troepen, vlak achter Kapitein en Commandeerend Officier.

De muziek speelde lustige deunen.

De Berwick.

Dinsdagmorgen heerschte er een weinig spanning onder de menschen. Men zag in de vroegte een vreemd oorlogsschip voor de haven liggen, dat geen vlag voerde en niet liet zien, wat het eigenlijk wilde. Van het fort uit werd met vlaggen geseind: „Wilt Ge den loods hebben?" Maar het antwoord luidde: „Neen."

Toch scheen het, dat de oorlogsman wilde binnenkomen, hij heesch zijn vlag en toen zagen we, dat het een Engelsch Oorlogsschip was.

De oorlogschepen hebben het recht zonder loods binnen te komen, van welk recht ze natuurlijk gaarne gebruik maken om kennis te maken met de gemakken of moeilijkheden bij de binnenkomst van een vreemde haven.

Nadat de Loods eerst eens pools hoogte was gaan nemen en gaan vragen, wat hij wilde, werd de Kapitein der troepen en van het Garnizoen gehaald en naar boord gebracht. De Engelschman had de beleefdheid maar vast de saluutschoten af te vuren, ofschoon het pas goed half acht was. Ons Fort moest met zijn antwoord geduldig wachten tot acht uur, het officiëel vastgestelde tijdstip. Toen viel de *Berwick* binnen.

Het was een kanjer van bij de 10,000 ton, met drie schoorsteenen en ± 30 kanonnen. Er waren 540 man aan boord. De Engelsche zeesoldaten zien er aardig uit met hun witte helmen met koperen leeuwtjes er boven op. Ze stonden bij het binnenvaren stram in 't gelid.

De officiëele visites werden over en weer gewisseld, veel schoten bleven klinken en 's avonds tegen zessen koos de *Berwick* weer zee.

De *Berwick* is een historisch schip, het maakte den zeeslag bij Jutland mee.

St. Jozefs-Gezellen.

Deze Vereeniging is weer van plan een uitvoering te geven.

Dinsdag 3 October zijn verschillende genoodigden verzocht tot bijwoning van *Amor Filial*, drama met zang in vier bedrijven.

Ouder gewoonte zullen de Gezellen na deze Gala-voorstelling ook wel optreden voor het Publiek, maar de datum voor deze algemeene uitvoering is nog onbekend.

Wij wenschen den Spelers veel succes en den Zeereerw. Directeur, Pater POIESZ, de hoogste voldoening van zijn moeizame voorbereiding.

Lichtboei.

Wegens gebrek aan brandstof kan de lichtboei aan den ingang van de St. Annabaai voorloopig niet branden.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Aug. 1916.

	Geboorten. M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	Overleden M. gesl.	Vr. gesl.	Aangegeven. Levenl.	Huwel.
Stadsdistrict	10	24	12	22	20	13	2	5
2e. district	2	6	5	3	3	4	2	1
3e. district	11	13	13	11	5	5	2	–
4e. district	5	1	4	2	1	2	–	–
5e. district	9	3	6	6	1	4	–	3
Totaal:	37	47	40	44	30	28	6	9

Nieuw Bedrijf.

Naar wij vernemen, heeft de firma S. E. L. MADURO & SONS *Motet*, in het Schottegat, gekocht, met het doel, naar men zegt, om er o. a. eene scheepstimmerwerf aan te leggen.

De Vrijmoedige.

Regenval

gedurende de maand Aug.

	m.M
Fort Amsterdam	82.3
Westpunt	133.3
Plantage Siberië	215
Dokterstuin	128
Hoffi Abao	166 5
Kl. St. Martha	154.7
Cas Chikitoe	146 5
Sta. Maria	108.6
Plantage Gr. St. Joris	101.5
Wilhelmina-tuin	71.5
Sta. Rosa	65.3
Beekenburg	57 3
Noordkant	144.5

Officiëele Berichten.

Aan den Apostolisch-Vicaris alhier M. A. M. Vuylsteke is wegens gewichtige redenen een maand verlof verleend, met vergunning om zich naar Porto Rico te begeven.

De heer Dr. N. Waterman, arts, is tijdelijk belast met de waarneming van het ambt van hoofd van den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao, met den titel van Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst.

De heer C. Holstein is benoemd tot Amanuensis bij het Laboratorium van den Openbaren Gezondheidsdienst in de kolonie Curaçao.

Aan den Ontvanger enz. op Bonaire J. L. C. Monsanto is veertien dagen verlof verleend.

De R. K. Geestelijke van den 2n. rang K. J. Kuypers is in activiteit hersteld.

Aan den torenwachter op Klein-Curaçao Gustaaf Monsanto is tot verder herstel van gezondheid een maand verlofsverlenging verlengd.

Aan den kommies 2de klasse der belastingen alhier P. A. va der Veen is om gewichtige redenen een maand verlof verleend.

De tijd. gouvernements-geneeskundige in het 4e en 5e district alhier L. C. J. Nunes is tijdelijk ontheven uit die betrekking en tijdelijk belast met de waarneming van den geneeskundigen dienst op St. Martin N. G.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Amalia Alvarez, Matilde Cardena, Juan Chirino, Esteban Fanelte, Bernardina Haardt; Fortunato Marcampo, A. Johana Neuman, Luyza Olibares, Jajendro Señor. Olivia Velasco, Ramón Gonzalez Valencia.

Niet voor bestelling noch verzending vatbaar, een brief geadresseerd aan Francisco Cato na Puerto en een briefkaart zonder adres.

Muziekuitvoering.

Zondagavond om 7,30 uur Overzijde.

PROGRAMMA.

1. Les soldat de la Reina Marsch Dreyfus
2. Morning, Noon and Nicht in Viena Ouverture Suppé
3. La Housarde Valse Militaire L. Ganns
4. Fantaisie sur un Ballo in Maschera G. Verdi
5. The Rose Gity Marsch J. Ugrin
6. Les Pietits Oiseaux Fant, Varioe pour Saxophone Alto Christophe
7. Au Bords de. la Meuse Bolero F, Humblet
8. Doegoedoegoe Danza J. Boskaljon

Petroleum-onderzoek.

Onder dit hoofd schrijft „De West."

Herhaaldelijk zijn geruchten vernomen, dat monsters olie van Suriname ter onderzoek naar Holland waren opgezonden.. De uitslag van dit onderzoek is aanleiding geweest tot de oprichten van de Mijnbouw Maatschappij Mercuur, waarin deelgenomen wordt door Nederlanders van goedklinkende namen, onder wie er zijn, die meer of minder in connectie staan met de Koninklijke Petroleum–Maatschappij. Binnenkort zal deze maatschappij een deskundige uitzenden om het onderzoek voor te zetten. Men heeft reeds de hand gelegd op onderzoekterrein tot een oppervlakte van 76,000 HA. Is de uitslag van het onderzoek gunstig, dan kan deze van enorm belang worden voor de kolonie.

De nieuwe Gouverneur van Suriname.

25 Augustus ontving *De Surinamer* van de Gouvernements Secretarie het volgende communiqué:

„Blijkens een door den Gouverneur op 24 Augustus j.l. ontvangen Regeeringstelegram is aan Zijne Excelentie op het daartoe gedaan verzoek onder dankbetuiging voor de in die betrekking bewezen diensten, eervol ontslag verleend uit het ambt van Gouverneur van Suriname met ingang van den dag van aankomst in de kolonie van den nieuwbenoemden Gouverneur, den heer G. J. STAAL oud–wnd. Gouvernements-Secretaris van Suriname, thans Secretaris-Generaal aan het Ministerie van Koloniën, die 7 November aanstaande uit Nederland vertrekt."

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 22 September 1916.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	—
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.07½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.60
id. per KG. 2e kw.	„ 0.40
HUIDEN per K.G.	, 1.50
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.50
WOL per K.G.	, 0.20
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS–ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa).	
Kwaliteit No, 1 per dozijn	„ 3.37½
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.50
„ „ 2 „ „	„ 4.50
„ „ 8 „	„ 6.12
„ „ 3 „ „	„ 6.30
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ 1 van 25 c.M. of minder f.	
STROOHOEDEN (latai):	
Kwaliteit X per dozijn	f 1.12½
Kwaliteit XX per dozijn	f 1.75

Nederland.

Begrooting 1913.

Memorie van Antwoord.

Ter beantwoordiging van het Voorloopig Verslag der Commissie der Rapporteurs uit de Eerste Kamer der Staten-Generaal over dit wetsontwerp heeft de ondergeteekende de eer het navolgende te doen dienen:

De op 2 Juli 1915 door den Gouverneur van Curaçao aanhangig gemaakte ontwerp-verordening tot wijziging en aanvulling van de verordening van 17 April 1872 (*Publicatieblad* no. 57), houdende herziening van het tarief van justitiekosten in strafzaken, werd 2 December ll. door den Kolonialen Raad goedgekeurd en is afgekondigd op 6 April 1916 (zie het *Publicatieblad*) dier kolonie van 1916 no. 13).

Blijkens artikel 6 van die verordening zal bij besluit van den Gouverneur worden bepaald welke genees-, heel- en verloskundigen, die een inkomen uit de koloniale kas genieten, uitgesloten zijn van de ontvangst van vergoedingen voor door hen gedane gerechtelijk-geneeskundige verrichtingen.

De toelichting van den Gouverneur doet zien, dat het in de bedoeling ligt uit te sluiten den stadsgeneesheer, de armendokters en de gouvernements-geneesheeren in de buitendistricten op Curaçao en op de andere eilanden, feitelijk dus alle geneesheeren, aan wie bedoelde verrichtingen in den regel worden opgedragen.

In verband hiermede kan het verschil van opvatting tusschen de Rekenkamer en den voorzitter van het Hof omtrent de toekenning in 1915 van eene vergoeding, als b.venbedoeld, aan den geneesheer van het krankzinnigengesticht naar de meening van den ondergeteekende verder buiten beschouwing blijven

Het ligt niet in de bedoeling van den ondergeteekende om op de begrooting voor het volgende jaar te rekenen op verbetering van den steiger op Sint Eustatius.

Daar de ongunstige tijdsomstandigheden nog voortduren is, in overeenstemming met het gevoelen van den Gouverneur, besloten de steigerverlenging nog eenigen tijd uit te stellen. Mede heeft tot deze beslissing aanleiding gegeven de omstandigheid, dat door verhooging van prijzen van benoodigdheden en van vrachten, als gevolg van den oorlog, de kosten van het werk thans belangrijk hooger zouden moeten worden geraamd, terwijl ook geen zekerheid bestaat dat de daarvoor benoodigde ijzerwerken (schroefpalen) in den eersten tijd zouden zijn te verkrijgen.

De ondergeteekende zal de aandacht van den Gouverneur vragen voor de in het Voorloopig Verslag gemaakte opmerking omtrent belangrijke stijging van opbrengst in 1913 van den accijns op gedistilleerd, wijn en bier op St. Eustatius en Saba.

Inderdaad acht de ondergeteekende het gewenscht dat in gevallen, als waarop in het Voorloopig Verslag gedoeld wordt, het schoolgeld terugbetaald wordt. Hij heeft de aandacht van den Gouverneur van Curaçao reeds hierop gevestigd en neemt zich voor er op te wijzen dat degenen, die thans in opleiding zijn, alsnog te dezer zake eene verbintenis zullen moeten aangaan.

Buitenland.

De toekomst van Japan.

De Japanners zijn een merkwaardig volk, wondervol in hun kracht en gemakkelijk in leeren. Gedurende een enkele generatie hebben zij zich veranderd van een natie van onwetende edelen, steunende op hun vechtende mannen — de Samurai, cf twee-zwaard mannen — in moderne, intelligente personen, leger aanvoerders en bouwers van zeevaart, even groot, even machtig, krachtdadig in vele opzichten als deze van het blanke ras. De kracht der natuur alleen houdt de massa van het volk vermengd binnen hunne grenzen. Bergen en rivieren alleen houden terug de menigte die steeds er op uit is om te verhuizen. Wanneer de bevolking te dicht werd, ging de groote massa van Tartaren, Mongolen en andere Aziatische volkeren, op groote tochten uit, en honger, ziekte en krijg doodden hen. Daar kon een paar jaar geleden niet aan gedacht worden dat de Japanners de groote Pacific Oceaan zouden oversteken naar de Ver. Staten. En heden staat het denkbeeld voor den geest van ontwikkelde Amerikanen, dat het zeer wel mogelijk is dat Japan een begeerig oog slaat op de Ver. Staten. De Japanners zijn veranderd van menschen met weinig booten, niet bekwaam zeevaart te bezitten, in een volk dat nu bouwt torpedobooten, zoo snel als exprestreinen, oorlogschepen, de grootste in de wereld, en vliegmachines die, gedurende den leeftijd van de nu levenden, menschen en legers zal brengen naar een of andere wereldzee.

Wij wenschen, dat Amerika de rassche schreden die het Japansche volk op den weg der beschaving gezet heeft, niet vergeet. Het is zeer merkwaardig de ontwikkeling te zien die Japan in de laatste jaren ondergaan heeft, en Amerika heeft een oog in het zeil te houden in de toekomst. Wanneer ons wordt verkondigd dat de Japanneezen „niet in Amerika willen komen," en dat er geen oorzaak zou zijn, waarom zij zouden komen — hebben wij het niet te gelooven? De Ver. Staten in de eerste plaats zijn meer eerlijk, meer consideraat in hunne behandeling geweest voor de Japanneezen, Chineezen en andere Aziatische volkeren, dan voor eenig van de kolonies die aan Groot Brittannië behooren. De Engelschen noemen zich zelf de vrienden van Japan, en zij hebben een verbond met Japan, zoowel offensieve als defensive. En toch het Engelsche Gouvernement, dat Engeland, welks couranten Amerikaansche daden kritiseeren, was veel bepaalder in afscheiding van Japan dan eenige andere natie was. En het tractaat tusschen Engeland en Japan is voornamelijk gebaseerd op Engeland's begeerte om op goeden voet te staan met Japan en te zorgen dat de Japanners uit de Engelsche koloniën blijven, en dus daardoor een poging zien om hunne koloniën te behouden.

Wat is Japan?

Het is een land van beschaafde mannen en vrouwen, ijverig en werkzaam. Het geheel van Japan is gelijk aan twee derde deel van de Staat Californië. En meer dan de helft van Japan is waardeloos om voedsel te kweeken. Daar zijn in Japan vijftig millioen menschen. Denk eens wat dat zeggen wil. En in Japan overtreft het getal geborenen dat der overledenen. Ieder jaar is het aantal Japanners, geboren, 700,000 grooter dan het aantal van hen die sterven. Wat moet er komen van deze zeven honderd duizend meerderheid Japanners jaarlijks?

Wij weten het niet, maar wij weten wel dat zij niet naar Amerika zullen komen om zich te verspreiden noord, zuid en oost, en maken deze noordelijke landen de verpreiding grond van een anti-Aziatisch ras. Beschaving heeft altijd gereisd rond de wereld — zoolang als wij historie kennen — van de Oost naar de West. Van Azië tot Griekenland, van Griekenland tot Rome, van Spanje en Frankrijk, van Frankrijk tot Engeland, van Engeland tot de Ver. Staten, van de Atlantiek tot de Pacific. Het volk van de Ver. Staten wil niet dat de dingen veranderen zullen, of dat kracht en overwinning komen oostwaarts over de Pacific oceaan van Japan naar Amerika.

Zou er eenig vooruitgang zijn in beweging van verovering, in de toekomst als in het verleden, zal het steeds westwaarts gaan van de westersche kust van Californië. West over de Pacific naar Azië — en dat is alreeds gedaan en begonnen in Hawai, en in de Philipijnen.

Denk aan de temptatie waaraan deze vijftig millioen Japanners blootstaan in overbevolkte wijken levende, wanneer zij zien naar de kust van Californië.

De drie groote staten Washington, Oregon en Californië hebben een bevolking van alleen negen menschen per vierkante mijl, en in Japan is de populatie 330 op elke vierkante mijl. Verwondert het ons dan dat de Japanners, vijftig millioen opgepakt in kleine uitgebreidheid, grootendeels waardelooze grond, er veel op zouden tegen hebben naar het land te komen van voorspoed en weelde, en van den witten mensch?

Theoristen mogen zeggen wat zij willen en sentimenteelen mogen spreken wat zij willen. Het witte ras van de Ver. Staten zij verzekerd dat de duizenden vierkante mijlen op onze Pacific kust, en ieder andere mijl van dit land zullen bewoond worden in de toekomst door blanken — en in dezelfden tijd zullen de bruine en gele daar buiten staan.

De strijd van de Amerikanen moet gevoerd worden, het gevecht om de Aziatische stammen tegen te houden om oostwaarts te komen over de Pacific naar dit land: het is een gevecht zooals de plucky man van Hongarije, de vechtende Franschman, de besliste Duitscher, voert sedert eeuwen tegen de Aziatische invallen, meer westwaarts zich bewegende.

De Volksstem.

Japan en het Panama Kanaal.

Door het Gouvernement te Washington wordt een onderzoek ingesteld naar de verschillende omstandigheden, die plaats hebben gehad bij den verkoop van een groote uitgestrektheid grond nabij de Panamakanaal–zône door het bestuur van de Republiek Panama aan de Japansche Regeering. Beweerd wordt dat Ramon Valdez, de nieuw gekozen President van de Republiek Panama, de hand heeft in een landconcessie aan een Spanjaard, Fernandes genaamd, een agent te Havanna, Cuba, voor Japansche zijdefabrieken. 60,000 Acres land aan de Atlantische zeekust juist tegenover de baai van San Miguel, zouden hiermede gemoeid zijn.

Ver. Staten en Mexico.

De Staatssecretaris Langsing heeft verleden Dinsdagavond de namen der leden bekend gemaakt die van Amerikaansche zijde deel uit zullen maken van de Vereenigde Commissie ter bemiddeling van de geschillen, die gerezen zijn tusschen de Vereenigde Staten en Mexico.

De aangewezen mannen zijn Franklin K. Land, secretaris aan het Departement van Binnenlandsche zaken, Rechter George Gray van Willington, Del., en Dr. John R. Mott van New York City.

Carranza heeft de invoerrechten op Amerikaansche landbouwwerktuigen belangrijk verminderd, en ook op de vrachtprijzen voor het vervoer van landbouwmachineriën op de Staatsspoorwegen zeer verminderd om daardoor de kleine landbouwers en boeren aan te moedigen, en zoo den landbouw op te heffen uit den tegenwoordigen treurigen toestand.

Generaal Pershing heeft weder eens naar Washington gerapporteerd omtrent het vermoedelijke verblijf van Villa.

De laatste maal dat van hem gehoord was werd vernomen dat Villa afgetrokken was naar Zuid–Durango met een kleine troep volgers, en dat de algemeene opinie was, dat hij nooit weder een vooraanstaand figuur in de Mexicaansche zaken zou worden.

Generaal Pershing zegt, dat sedert April van dit jaar, toen Villa door de Amerikaansche troepen in de bergen van Zuid-Chihuahua was gedreven, hij in die streken moet hebben vertoefd, terwijl geruchten loopen, dat hij in het begin van Juli door ziekenverplegers vergiftigd zou zijn geworden.

Misschien komt hij nog wel eens weder te voorschijn, denken wij.

Het Ministerie van Financiën in Mexico waarschuwt de bevolking voor het vele valsche Amerikaansch geld (10 en 20 dollar banknoten) dat in de republiek in omloop is.

De Volksstem.

HAVEN-NIEUWS VAN 16 SEPT. — 30 SEPT.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Pr d Nederlden	J C Metus	16 Sept	Amsterdam	16 Sept	New-York
Caracas	H Hichborn	20 „	La Guayra	20 „	New York
Merida	A Johanson	20 „	Maracaibo	20 „	Maracaibo
Maracaibo	P W Johnson	23 „	New York	23 „	Maracaibo
Merida	A Johanson	25 „	Maracaibo	25 „	La Guayra
Merida	A Johanson	27 „	La Guayra	28 „	Maracaibo
Maracaibo	P W Johnson	28 „	Maracaibo	28 „	New York
Philadelphia	G W Goodman	1 Oct	New York	1 Oct	New York
Oranje Nasau	D Haamoot	21 Sept	New York	21 Sept	Tocacas
Merida	A Johanson	1 Oct	Maracaibo	3 Oct	Maracaibo
Tellus	Th G Schenk	29 Sept.	Amsterdam	30 Sept	New York
Pr Willem I	J P v d Borden	1 Oct	New York	2 Oct	New-York
Oranje Nassau	D Haasnoot	27 Sept	Tucacas	27 Sept	New York
Manuel Calvo	J Lisa	16 Sept	Colon	16 Sept	Barcelona
Scytian	J G Martin	14 „	Liverpool	15 „	Pto Colombia
Olaf	G Nikkelsen	16 „	Para	16 „	Belis
Berwick	Blunt	19 „	Cartagena	19 „	Lamar
Mercian	C J Walker	22 „	Liverpool	22 „	Pto Columbia

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Mária H	17 Sept	Maracaibo	*M Leoncita*	16 Sept	Aruba
Refugio H	17 „	Aruba	*Hirondelle*	16 „	Maracaibo
Juan Luis	17 „	Aruba	*Electra H*	17 „	Maracaibo
Pluma de Oro	19 „	Velade Coro	*Juan Luis H*	20 „	Aruba
Lady C	21 „	Aruba	*Refugio H*	20 „	Aruba
M Leoncita H	21 „	Aruba	*M Leoncita H*	21 „	Aruba
9de Abril V	22 „	Maracaibo	*Abeona H*	21 „	Maracaibo
Conformidad D	22 „	Sto Domin	*Diana V*	22 „	Maracaibo
			Pluma de oro	22 „	Vela de Coro